



VN/28239/2021

Lausunto 18.11.2021**Lapin kauppakamarin lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta**

Lapin kauppakamari kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä koskien tartuntatautilain muuttamista. Toivomme, että lainvalmistelussa asiantuntijoiden (esim. THL) arviot otettaisiin päätöksenteon pohjaksi, ja myös elinkeinoelämän näkökulma huomioidaan aidosti.

Lapin kauppakamari vastustaa rajoitusten voimassaoloa lakiesityksessä ehdotettuun 30.6.2022 saakka. Jos rajoituksia on tarpeen jatkaa, tulisi takarajana pitää 30.4.2022. THL on sosiaali- ja terveysministeriölle 1.11.2021 antamassaan lausunnossa arvioinut säännösten voimassaolon jatkamisen olevan tarpeellista 30.4.2022 saakka.

Tietojärjestelmä ja koronavilkku

Lapin kauppakamari kannattaa tietojärjestelmään ja koronavilkkuun liittyvän sääntelyn voimassaolon jatkoa, ja toivoo, että vapaaehtoisen koronavilkun käyttö olisi mahdollisimman laajaa.

Ravitsemisliikkeiden, henkilöliikenteen ja muiden palvelujen toiminnan väliaikainen rajoittaminen tai tilojen sulkeminen

Ilmaantuvuusluvun poistaminen asiakasmäärien rajoittamisen ja tilojen väliaikaisen sulkemisen päätöksentekokriteereistä on perusteltua, koska rokotekattavuuden myötä edes laaja taudin ilmaantuvuus ei enää aiheuta sairaanhoidon kuormittumista. Lapin kauppakamari korostaa, että alueen sairaanhoidon ylikuormittuminen, tai ylikuormittumisen vakava vaara, Covid-19 tautitapausten vuoksi tulee olla ainoa tekijä, jonka perusteella asiakasmääriä tai toimintaa rajoitettaisiin tai tiloja suljettaisiin.

Ravitsemusliikkeiden osalta haluamme nostaa esille, että tartuntariskit ovat erilaisia erityyppisissä ravintoloissa. Tästä syystä mahdollisia rajoituksia tulisi porrastaa niin että rajoitukset olisivat esim. ruokaravintoloissa kevyemmät.

Korostamme rajoitustoimien osalta perustuslakivaliokunnan määritelmää siitä, että Covid-19-epidemian leviämisen ehkäisemiseksi säädettävien rajoitustoimenpiteiden voimassaolo on ajallisesti rajattava vain välttämättömään, ja että kunkin rajoitustoimenpiteen välttämättömyyttä tulee arvioida erikseen, ja rajoitustoimenpiteiden käytöstä luovutaan heti, kun se on mahdollista.

Lapin kauppakamari toteaa, että päätöksiä tulee tehdä mahdollisimman rajatulla alueella kerrallaan ja vain silloin kun ne ovat täysin välttämättömiä. Lapin kauppakamari toteaa, että poliittinen ohjaus tulee pitää minimissään ja päätösvalta on toimivaltaisella viranomaisella, joka huomioi asiantuntijoiden arviot päätöksenteon pohjana.

EU:n koronatodistuksen kansallinen käyttö

Lapin kauppakamari pitää järkevänä mahdollisuutta EU:n koronatodistuksen kansalliseen käyttöön silloin, kun se toimii vaihtoehtona viranomaispäätöksin asetetuille sairaanhoidon kapasiteetin ylikuormitusta estäville velvoitteille ja rajoituksille.

EU:n koronatodistuksen kansallisen käytön ongelma on, että sen valmistelussa ei ole huomioitu kansainvälistä matkailua. Todistus, jolla EU:n ulkopuolelta tuleva matkailija pääsee maahan, **tulisi olla Suomessa rinnastettavissa EU:n koronatodistukseen** myös palveluja käytettäessä.

Huomautamme, että EU:n ulkopuolelta tulevien koronatodistusten rinnastaminen Suomessa EU:n koronatodistukseen tulee saada voimaan mahdollisimman pian. Tämä mahdollistaisi palvelujen tarjoamisen koronatodistukseen pohjaten myös EU:n ulkopuolelta tuleville asiakkaille, mikäli rajoitustilanteita tulisi. Merkkejä Aasian markkinoiden avautumisesta on olemassa, joten koronatodistuksen laajentaminen voi nousta merkittäväksi jo tulevalla talvikaudella.

Pidämme myös tärkeänä, että palveluntarjoajalla on oikeus halutessaan pyytää myös työntekijöiltään koronatodistus silloin, kun sitä pyydetään asiakkailta. Tähän liittyvän lainsäädännön valmistelua ja voimaansaattamista on kiirehdittävä.

Maahantulosäädökset

Mikäli maahantulosäädöksiä voimassaoloa päädytään edelleen jatkamaan, vaadimme että **toisen testin vaatimus poistetaan**, ja että käytännössä koronatodistusten **tarkastamista tehdään pistokoemaisesti** maahan saavuttaessa.

Lakiesityksessä maahantulosäädökset koskisivat vuonna 2006 ja sitä aiemmin syntyneitä. Käytännössä v 2006 syntyneet eivät vielä vuoden 2022 alussa ole 16-vuotiaita, eikä kaikilla kansainvälisen matkailun lähtöalueilla 15-vuotiailla ole ollut mahdollista saada täyttä rokotesarjaa. Lapin talvimatkailussa perheet ovat tärkeä kohderyhmä ja siksi vaatimus 15-vuotiaiden rokotetodistuksesta on ongelmallinen ja aiheuttaa mahdollisesti koko perheiden matkojen peruutuksia. Ehdotamme, että lakiin kirjataan **vuoden 2006 sijasta 16-vuotiaat ja sitä vanhemmat**.

Lisäksi ehdotamme että **EU:n ulkorajan yli Suomeen saavuttaessa voitaisiin noudattaa samaa sääntelyä kuin sisärajan ylittämisen yhteydessä**. Tämä selkeyttäisi tilannetta huomattavasti.

Perusteluja

Rokotuskattavuus Suomessa on noussut kriittiseksi rajaksi arvioidun 80% yläpuolelle ja kasvaa edelleen ja rokotteen teho on hyvä. Vuoden 2021 loppuun mennessä kaikki halukkaat on ehditty rokotaa kahteen kertaan ja riskiryhmät jopa kolmeen kertaan. Suomen väestön kasvava rokotuskattavuus torjuu tartuntojen leviämistä ja suojaaa terveydenhuollon kantokykyä myös tilanteessa, jossa rajan yli saapuisikin yksittäisiä tartuntoja. Lisäksi rokotuskattavuuden kasvu on merkittävästi heikentänyt taudin ilmaantuvuuden yhteyttä vakavien tautimuotojen esiintymiseen.

Maahantulon rajoitukset eivät vaikuta epidemian leviämiseen. Ulkomaisten matkustajien Suomeen tulon aiheuttamia koronavirustartuntoja on ollut Suomessa tähänkin saakka erittäin vähän. Lokakuun 2020 ja marraskuun 2021 välisenä aikana vain 5,2% Suomessa todetuista tartunnoista on ulkomaista alkuperää.



Lappi on toiminut pandemian alusta lähtien kansainvälisen liikenteen testilaboratoriona koronaviruksen leviämisen ja maahantulon rajoitusten suhteen. Rajavartiolaituksen mukaan pohjoisen rajanylityspaikoilla marraskuussa on saavutettu noin 60 % aiemmasta normaalitasosta. Merkittäviä tautityyppejä ei ole syntynyt, ja sairaanhoidon kapasiteetti on riittänyt. Lapissa kansainvälisen matkailun arvioidaan talvella olevan noin 70 % normaalitilanteesta.

Koronavirus leviää Suomessa tällä hetkellä esimerkiksi erilaisissa kokoontumisissa kotimaisten asukkaiden välillä ja etenkin rokottamattomien keskuudessa, ei kansainvälisen matkailun vuoksi.

Koronatodistusten tarkastusprosessi ja testaustoiminta vievät vähii resursseja eivätkä tuo vastaavasti hyötyjä. Lapin kauppakamari kantaa huolta Lapin alueen terveydenhuollon ja viranomaisresurssien riittävydestä. Lapin kunnissa terveydenhuollon resurssit ovat erittäin pienet huomioiden sekä oma väestö että alueella vierailevien matkailijoiden määrä. Perusterveydenhoidon resurssit kunnissa tulee turvata normaaliin toimintaan sekä oireisten henkilöiden testaamiseen.

Maahantulon jälkeinen toinen testi matkailukohteissa on siitä saatavaan hyötyyn suhteutettuna vähien resurssien hukkaamista. Testaustoiminta normaalisti tapahtuu pääasiassa kuntien terveyskeskuksissa, ja muiden testipisteiden järjestäminen esimerkiksi matkailukohteisiin on pienillä kunnilla hyvin haasteellista. Pahimmassa tapauksessa pienen kunnan testauskapasiteetti joudutaan kohdistamaan näihin maahantulosäädösten pohjalta ”kaiken varalta” testattaviin, kun se pitäisi kohdistaa oireisten testaamiseen.

Lisäksi huomautamme, että lakiesityksessä Covid-12 seulannan vaikutukset- kappaleessa esitetyt koronatestauksen vaikuttavuutta kuvaavat arviot on otettu kesällä HE 105/2021 yhteydessä tehdystä arviosta. Rokotekattavuuden noustua on mahdollista, että nämä luvut eivät enää pidä paikkaansa ja arviot on syytä päivittää.

Matkailupalveluissa ei tingitä terveysturvallisuuden vaatimuksesta. Terveysturvalliseen matkustamiseen ja palvelujen käyttöön on luotu riittävä valikoima keinoja. Kansainväliset asiakkaat liikkuvat pääasiassa omissa ryhmissään ja kontakteja matkailutyön ulkopuolisen väestön kanssa on hyvin rajatusti. Suuri osa Lapin matkailuaktiviteeteista tapahtuu ulkoilmassa, jossa tartunnan riski on äärimmäisen pieni. Matkailuyritykset ovat kehittäneet heti epidemian alussa terveysturvallisia toimintamalleja ja niiden toimivuus on todennettu epidemian kestäessä.

Elinkeinon toimintavapaus turvattava. Lakiesityksen taustalla on ollut erityisesti tavoite suojata perustuslaillista oikeutta terveyteen ja elämään ehkäisemällä covid-19-tartuntoja. Vuoden 2021 loppuun mennessä kaikki halukkaat on ehditty rokottaa täysin rokoteohjelmin. Nyt ollaan jo tilanteessa, jossa niin ikään perustuslaissa oleva elinkeinon vapaus sekä oikeus työhön tulee ottaa aidosti huomioon. Suomi ei saa pitää tiettyjä elinkeinoja rokotteesta kieltäytyvien panttina. Elinkeinojen toiminnan vapauden rajoittaminen edellyttää kustannustukikierrosten jatkamista niin kauan, kun minkäänlainen rajoitus on voimassa. Matkailu- ja ravintola-alan toimintamahdollisuuksien epävarmuus näkyy nyt myös vaikeutena rekrytoida osaavaa henkilökuntaa matkailuyritysten tarpeisiin.

Lapin kauppakamari toteaa, että elinkeinon elpymistä ei saa enää hankaloittaa jatkamalla ylimitoitettuja rajoituksia kansainvälisen matkailun osalta, etenkin kun Suomeen suuntautuvan kansainvälisen matkailun ei ole havaittu nostavan Covid-19 taudin ilmaantumista merkittävästi. Säännösten jatkaminen heikentää Suomen houkuttelevuutta matkailumaana, tilanteessa jossa kilpailijamaihimme pääsee koko ajan sujuvimilla prosesseilla.



Rovaniemellä 18.11.2021

Liisa Ansala

Toimitusjohtaja

Lapin kauppakamari

Lisätietoja: liisa.ansala@chamber.fi, p. 044-5777514